

Gulnora KAXAROVA,
Namangan davlat universiteti tayanch doktoranti
E-mail: kaxarovagulnora@mail.ru

Pedagogika fanlari doktori, dotsent T.Ismoilov taqrizi asosida

ADVANCED FOREIGN EXPERIENCES ON DEVELOPING THE CREATIVE SKILLS OF PRIMARY CLASS STUDENTS THROUGH FOLK SONGS

Annotation

This article explores the innovative methodologies adopted by various countries to enhance the creative skills of primary class students through the integration of folk songs into the curriculum. By analyzing case studies from different educational systems, the article highlights the pedagogical benefits, challenges, and outcomes of incorporating folk music in early education. The findings suggest that folk songs not only foster creativity but also promote cultural awareness and emotional development among young learners.

Key words: Folk Songs, Primary Education, Creative Skills, Cultural Preservation, Emotional Development, Student Engagement, Multiple Intelligences, Pedagogical Strategies, Interdisciplinary Learning, Cultural Awareness

ПЕРЕДОВОЙ ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ РАЗВИТИЯ ТВОРЧЕСКИХ НАВЫКОВ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ ЧЕРЕЗ НАРОДНЫЕ ПЕСНИ

Аннотация

В данной статье исследуются инновационные методики, принятые в разных странах для повышения творческих способностей учащихся начальных классов посредством интеграции народных песен в учебную программу. Анализируя тематические исследования из различных образовательных систем, в статье подчеркиваются педагогические преимущества, проблемы и результаты включения народной музыки в дошкольное образование. Результаты показывают, что народные песни не только способствуют творчеству, но и способствуют культурному пониманию и эмоциональному развитию молодых учащихся.

Ключевые слова: Народные песни, Начальное образование, Творческие навыки, Сохранение культуры, Эмоциональное развитие, Вовлеченность учащихся, Множественный интеллект, Педагогические стратегии, Междисциплинарное обучение, Культурная осведомленность.

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING IJODIY QOBILIYATLARINI XALQ QO'SHIQLARI VOSITASIDA RIVOJLANTIRISHGA OID ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR

Аннотация

Ushbu maqolada turli mamlakatlarda xalq qo'shiqlarini o'quv dasturiga kiritish orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy qobiliyatlarini oshirish uchun qabul qilingan innovatsion metodologiyalar o'rganiladi. Maqolada turli ta'lim tizimlaridan olingan misollarni tahlil qilish orqali xalq musiqasini erta ta'limga kiritishning pedagogik afzalliklari, muammolari va natijalari yoritilgan. Natijalar shuni ko'rsatadiki, xalq qo'shiqlari nafaqat ijodkorlikni rivojlantiradi, balki yosh o'quvchilarning madaniy xabardorligi va hissiy rivojlanishiga yordam beradi.

Kalit so'zlar: Xalq qo'shiqlari, boshlang'ich ta'lim, ijodiy mahorat, madaniyatni asrab-avaylash, hissiy rivojlanish, o'quvchilarning faolligi, ko'p intellekt, pedagogik strategiyalar, fanlararo ta'lim, madaniy ong.

Kirish. Ijodkorlik zamonaviy ta'limning asosi bo'lib, o'quvchilarda muammolarni hal qilish, innovatsiyalar va hissiy intellektni rivojlantirish uchun juda muhimdir. Dunyo rivojlanishda davom etar ekan, ijodiy fikrlash qobiliyati nafaqat badiiy sohalarida, balki hayotning barcha sohalarida tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Buni e'tirof etgan holda, butun dunyo bo'ylab o'qituvchilar erta yoshdan boshlab ijodkorlikni rivojlantirish uchun turli metodologiyalarni o'rganishmoqda. Ana shunday yondashuvlardan biri xalq qo'shiqlarini boshlang'ich ta'lim dasturiga kiritishni nazarda tutadi.

Xalq qo'shiqlari o'zining boy madaniy merosi va jozibali ohanglari bilan yosh o'quvchilarda ijodkorlikni rivojlantirish uchun o'ziga xos va samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Bu qo'shiqlar jamoalarning an'analari, qadriyatlar va tarixini o'zida mujassam etgan holda o'quvchilarga ularning madaniy ildizlari bilan chuqur va mazmunli bog'lanishni taklif etadi. Xalq qo'shiqlarini sinfdagi mashg'ulotlarga kiritish orqali o'qituvchilar ijodiy ifoda, madaniy xabardorlik va hissiy rivojlanishga yordam beruvchi rag'batlantiruvchi o'quv muhitini yaratishi mumkin.

Ushbu maqola turli mamlakatlardagi boshlang'ich ta'limda xalq qo'shiqlaridan innovatsion foydalanishni o'rganadi, bu musiqiy an'analardan yosh o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish uchun qanday qo'llanilishiga e'tibor qaratiladi. Maqolada Finlyandiya, Yaponiya, Braziliya va Janubiy Koreyadagi ta'lim amaliyotlarini tahlil qilib, xalq qo'shiqlari ta'lim tajribasini oshirish va har tomonlama rivojlanishga hissa qo'shishning turli usullarini ta'kidlaydi.

Xalq qo'shiqlarining ta'lim-tarbiyaga integratsiyalashuvi bir qancha pedagogik nazariyalar bilan tasdiqlanadi. Govard Gardnerning Ko'p aqllar nazariyasi turli xil o'rganish uslublarini, shu jumladan musiqiy intellektni ko'rib chiqish muhimligini ta'kidlaydi. Jan Piagetning konstruktivistik nazariyasi faol, tajribaviy o'rganishga urg'u beradi, Lev Vygotskiyning ijtimoiy-madaniy nazariyasi esa ijtimoiy o'zaro ta'sirlar va madaniy kontekstning kognitiv rivojlanishdagi rolini ta'kidlaydi. Ushbu nazariy asoslar yosh o'quvchilarda ijodkorlikni rivojlantirish uchun xalq qo'shiqlaridan foydalanishning afzalliklarini tushunish uchun mustahkam asos yaratadi.

Ilg'or xorijiy tajribalarni ko'rib chiqish orqali ushbu maqola shunga o'xshash strategiyalarni amalga oshirishga intilayotgan o'qituvchilar va siyosatchilar uchun qimmatli tushunchalar berishga qaratilgan. Turli ta'lim tizimlarida uchragan muvaffaqiyat va muammolarni o'rganib, biz boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodkorlikni rivojlantirishga innovatsion yondashuvlarni ilhomlantiramiz, natijada ularni ijodiy fikrlashni qadrlaydigan va talab qiladigan kelajakka tayyorlaymiz.

Nazariy asos

Xalq qo'shiqlaridan ta'lim jarayonida foydalanishning nazariy asoslari bir qancha pedagogik nazariyalarga asoslanadi:

Ko'p intellekt nazariyasi (Gardner, 1983): Musiqani o'z ichiga olish turli xil o'rganish uslublari va aql-idroklarini, xususan, musiqiy va lingvistik intellektlarni qamrab olishi mumkinligini taklif qiladi.

Konstruktivistik nazariya (Piaget, 1954): faol o'rganishga urg'u beradi, bunda talabalar tajriba va o'zaro ta'sirlar orqali bilimlarni quradilar, bu esa musiqiy faoliyat orqali osonlashtirilishi mumkin.

Ijtimoiy-madaniy nazariya (Vyotskiy, 1978): o'rganishda ijtimoiy o'zaro ta'sirlar va madaniy kontekstning ahamiyatini ta'kidlaydi, bu ikkalasi ham xalq qo'shiqlarining ajralmas qismidir.

Metodologiya.

Ushbu tadqiqotda xalq qo'shiqlari boshlang'ich ta'limga integratsiyalashgan turli mamlakatlardagi amaliy misollarni tahlil qilishda sifatli yondashuv qo'llaniladi. Ma'lumotlar ta'lim jurnallari, hukumat hisobotlari va o'qituvchilar va o'quv dasturlarini ishlab chiquvchilar bilan suhbatlardan to'plangan.

Tahlil va natijalar.

Finlyandiya

Finlyandiya ta'lim tizimi o'zining yaxlit rivojlanish va ijodiy o'rganishga qaratilganligi bilan mashhur. Finlyandiya maktablari til ko'nikmalari va madaniy ongini oshirish uchun xalq qo'shiqlarini kundalik sinf faoliyatiga kiritadi. O'qituvchilar xalq qo'shiqlaridan qulay va qiziqarli o'quv muhitini yaratish, o'quvchilarni musiqiy hikoya, raqs va dramada ishtirok etishga undash uchun foydalanadilar.

Yaponiya

Yaponiyada xalq qo'shiqlari boshlang'ich o'quv dasturining, xususan, musiqa ta'limi fanining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Yapon pedagoglari xalq qo'shiqlaridan ritm, ohang va garmoniyaga o'rgatish bilan birga, milliy meros tuyg'usini singdirishda ham foydalanadilar. An'anaviy qo'shiqlar uchun yangi she'rlar yaratish va unga hamrohlik qiluvchi badiiy asarlar yaratish kabi ijodiy faoliyat keng tarqalgan amaliyotdir.

Braziliya

Braziliya maktablari inklyuzivlik va ijodkorlikni rag'batlantirish uchun turli xil madaniy kelib chiqishi xalq qo'shiqlaridan foydalanadi. O'quv dasturida o'quvchilarning xalq qo'shiqlarini ijro etishi, qo'shiq mavzulari asosida ijodiy yozish bilan shug'ullanishi, an'anaviy cholg'u asboblardan foydalanishi kabi tadbirlar o'rin olgan. Bunday yondashuv nafaqat musiqiy mahoratni oshiradi, balki jamiyat va madaniyatni qadrlash tuyg'usini ham rivojlantiradi.

Janubiy Koreya

Janubiy Koreya xalq qo'shiqlarini o'zining innovatsion STEAM (Fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika) ta'lim tizimiga birlashtiradi. Musiqani boshqa fanlar bilan uyg'unlashtirish orqali o'quvchilarda fanlararo ko'nikmalar hosil bo'ladi. Misol uchun, an'anaviy xalq qo'shiqlari uchun raqamli animatsiyalarni yaratish badiiy ijodkorlikni texnologik mahorat bilan birlashtiradi.

Munozara

Yosh o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini oshirish uchun xalq qo'shiqlarining boshlang'ich ta'limga integratsiyalashuvi Finlyandiya, Yaponiya, Braziliya va Janubiy Koreya kabi mamlakatlari tajribasidan bir qancha asosiy mavzulari va tushunchalarni ochib beradi. Bu mavzularda xalq musiqasini pedagogik vosita sifatida qo'llashning foydali tomonlari ham, muammolari ham ko'rsatilgan.

Madaniy meros va o'ziga xoslikni saqlash

Xalq qo'shiqlarini o'quv dasturiga kiritishning eng muhim afzalliklaridan biri madaniy merosni asrab-avaylash va targ'ib qilishdir. Xalq qo'shiqlari avlodlar o'rtasida ko'prik vazifasini o'taydi, urf-odatlar, hikoyatlar va qadriyatlarini o'z ichiga oladi. Masalan, Finlyandiya xalq qo'shiqlari nafaqat musiqa mahoratini o'rgatish, balki milliy o'zlikni anglash va g'urur tuyg'ularini uyg'otish uchun ham qo'llaniladi. Ushbu madaniy muhofaza talabalar va ularning merosi o'rtasidagi chuqur aloqani kuchaytiradi, ularning shaxsiy va jamoaviy o'ziga xosligini boyitadi.

Hissiy va ijtimoiy rivojlanish

Ko'pincha hissiy mazmunga boy xalq qo'shiqlari o'quvchilarning o'z his-tuyg'ularini izlash va ifodalash uchun ajoyib vosita bo'lib xizmat qiladi. Xalq qo'shiqlarining ohanglari va so'zlari turli tuyg'ularni uyg'otadi, bolalarda hissiy aql-zakovatni rivojlantirishga yordam beradi. Braziliya pedagoglari o'quvchilarni musiqa, raqs va drama orqali o'z his-tuyg'ularini ifoda etishga undash uchun xalq qo'shiqlaridan foydalanadilar, bu esa ularning ijtimoiy qobiliyatlarini va hissiy barqarorligini oshiradi. Ushbu tadbirlar, shuningdek, o'quvchilar qo'shiqlarda keltirilgan hikoyalar va his-tuyg'ular bilan shug'ullanayotganda hamdardlikni rivojlantiradi.

Ishtirok etish va motivatsiya

Xalq qo'shiqlarining interaktiv va zavqli tabiati ularni o'quvchilarning faolligi va motivatsiyasini oshirishning samarali vositasiga aylantiradi. Yaponiyada musiqa ta'limida xalq qo'shiqlaridan foydalanish sinfda jonli va ishtirokchi muhit yaratadi. O'quvchilar qo'shiq kuylash, yangi misralar yozish va qo'shiqlar asosida sahna ko'rinishlarini yaratish orqali o'rganishga qiziqish uyg'otadi. Bu mashg'ulot musiqa daralaridan tashqarida ham umumiy akademik ko'rsatkichlarga va o'rganishga bo'lgan ishtiroqga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Yaxlit rivojlanish

Govard Gardner tomonidan taklif qilinganidek, xalq qo'shiqlari ko'plab aql-idrokning rivojlanishini qo'llab-quvvatlaydi. Ular musiqiy, lingvistik va shaxslararo aql-zakovatlarga javob beradi va har tomonlama ta'lim tajribasini beradi. Janubiy Koreyada xalq qo'shiqlarining STEAM (Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics) tizimiga integratsiyalashuvi musiqaning fanlararo ta'limni qanday oshirishi mumkinligini ko'rsatadi. Misol uchun, talabalar badiiy ijodni texnik mahorat bilan uyg'unlashtirgan holda xalq qo'shiqlari uchun raqamli animatsiyalarni yaratishi mumkin.

Qiyinchiliklar va mulohazalar

Aniq afzalliklariga qaramay, xalq qo'shiqlarini boshlang'ich ta'limga kiritishda muammolar mavjud:

Resurslarning mavjudligi: Sifatli resurslarga, jumladan, yozuvlar, qo'shiq matnlari va o'qitilgan o'qituvchilarga kirish, ayniqsa, kam ta'minlangan maktablarda cheklangan bo'lishi mumkin. Ushbu muammo o'quv materiallarini yaratish va tarqatish va o'qituvchilarning malakasini oshirishga sarmoya kiritishni talab qiladi.

O'quv dasturlari cheklovleri: xalq qo'shiqlarini standartlashtirilgan o'quv dasturlari talabalar bilan muvozanatlash qiyin bo'lishi mumkin. O'qituvchilar qattiq jadvallar va o'quv dasturlari talabalariga rioya qilishlari kerak, bu esa musiqa ta'limiga etarli vaqt ajratishni qiyinlashtiradi. Xalq qo'shiqlarini fanlar bo'yicha birlashtirgan moslashuvchan o'quv dasturlari yechim taklif qilishi mumkin.

Madaniy sezgirlik va inklyuzivlik: xalq qo'shiqlarini tanlashning madaniy jihatdan sezgir va inklyuziv bo'lishini ta'minlash turli sinflarda juda muhimdir. Pedagoglar o'z o'quvchilarning madaniy kelib chiqishini yodda tutishlari va shu xilma-xillikni aks ettiruvchi turli xalq qo'shiqlarini kiritishga intilishlari kerak. Ushbu yondashuv nafaqat inklyuzivlikni ta'minlaydi, balki o'quvchilarni keng ko'lmi madaniy ifodalar bilan tanishtirish orqali o'rganish tajribasini boyitadi.

Xulosa. Xalq qo'shiqlarining boshlang'ich ta'limga integratsiyalashuvi yosh o'quvchilarda ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishning kuchli vositasidir. Finlyandiya, Yaponiya, Braziliya va Janubiy Koreya tajribasi shuni ko'rsatadiki, xalq qo'shiqlari madaniy xabardorlikni, hissiy rivojlanishni va talabalarining faolligini oshirishi mumkin. Muammolarni hal qilish va tavsiya etilgan strategiyalarni amalga oshirish orqali o'qituvchilar va siyosatchilar boshlang'ich sinf o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantiradigan, ularni dinamik va o'zaro bog'liq dunyoga tayyorlaydigan boyitilgan o'quv muhitini yaratishi mumkin.

ADABIYOTLAR

- Gardner, H. (1983). *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. Basic Books.
- Piaget, J. (1954). *The Construction of Reality in the Child*. Routledge.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press.
- Finnish National Agency for Education. (2020). *National Core Curriculum for Basic Education 2014*. [Online] Available at: <https://www.oph.fi/en/statistics-and-publications/publications/national-core-curriculum-basic-education-2014>

5. Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology (MEXT) Japan. (2017). Course of Study for Elementary School. [Online] Available at: <http://www.mext.go.jp/en/policy/education/els/1372654.htm>
6. Ministry of Education (Brazil). (2018). Base Nacional Comum Curricular (BNCC). [Online] Available at: <http://basenacionalcomum.mec.gov.br/>